

VALSTYBINĖS ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS INSPEKCIJOS VIRŠININKAS

ĮSAKYMAS

DĖL MOTYVUOTOS IŠVADOS DĖL VALSTYBINĖS ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS INSPEKCIJOS VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO PATVIRTINIMO

2019 m. spalio 24 Nr. 22.3-256

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose turi būti įvertinta korupcijos pasireiškimo tikimybė, sąrašu, patvirtintu VATESI viršininko 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 22.3-149 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose turi būti įvertinta korupcijos pasireiškimo tikimybė, sąrašo patvirtinimo“:

1. T v i r t i n u Motyvuotą išvadą dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo (pridedama).

2. P a v e d u Administravimo departamento Informacinių technologijų skyriaus vyriausiajai specialistei Sigitai Vinskienei su šiuo įsakymu elektroniniu būdu supažindinti Administravimo departamento direktorę Laurą Razgutę-Povilavičienę, Administravimo departamento Teisės ir personalo skyriaus vedėją Ugnę Adomaitytę, viršininko pavaduotoją branduolinei saugai Sigitą Šlepavičių, viršininko pavaduotoją radiacinei saugai Darių Lukauską, Branduolinių medžiagų kontrolės ir fizinės saugos skyriaus vedėją Renaldą Sabą.

Viršininkas

Michail Demčenko

Parengė

U. Adomaitytė

PATVIRTINTA
Valstybinės atominės
energetikos saugos inspekcijos
viršininko
2019 m. spalio 24 d. įsakymu
Nr. 22.3-256

MOTYVUOTA IŠVADA DĖL VALSTYBINĖS ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS INSPEKCIJOS VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos (toliau – VATESI) veiklos sritys, kuriose nustatyta, kad egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nurodomos Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo ir įvertinimo aprašymo, patvirtinto 2017 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 22.3-174 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo aprašymo ir Motyvuotos išvados dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo patvirtinimo“ (toliau – Aprašymas), priede (paskutiniai pakeitimai padaryti VATESI viršininko 2019 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. 22.3-187 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2017 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 22.3-174 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo aprašymo ir Motyvuotos išvados dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo patvirtinimo“ pakeitimo“).

2. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, jį įgyvendinančiais teisės aktais, atsižvelgdama į Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadove nurodytas rekomendacijas, VATESI veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo ir įvertinimo aprašymą atliko Administravimo departamento Teisės ir personalo skyriaus vedėja Ugnė Adomaitytė.

3. Analizuotas laikotarpis – nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. rugsėjo 13 d.

4. Naudoti metodai ir veiksmai – dokumentų analizė.

5. Įvertinant veiklos sritis, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos nacionalinę kovos su korupcija 2015–2025 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“, peržiūrėti VATESI funkcijas reglamentuojantys įstatymai, VATESI priimti teisės aktai, vertinti administracinių sprendimų priėmimo, kitų administracinio pobūdžio veiksmų atlikimo skaidrumo bei sprendimus priimančių asmenų įgaliojimai. Įvertinimas buvo atliekamas vadovaujantis Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), bei Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadove nurodytomis rekomendacijomis.

II SKYRIUS VATESI VEIKLOS SRITIES, KURIOJE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, IŠSAMIAM ĮVERTINIMUI PASIRINKIMAS

6. Iš Aprašymo priede nurodytų veiklos sričių pasirinkta išsamiai išanalizuoti branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo sritį.

7. Šios išvados 6 punkte nurodyta veiklos sritis buvo pasirinkta atsižvelgiant į:

7.1. aktualumą ir poveikumą korupciniu požiūriu (Aprašymo priede nurodoma, kad jo 1.2.17 papunktyje nurodyta sritis atitinka 3 kriterijus dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės);

7.2. iki šiol ši sritis nebuvo analizuota nei korupcijos prevencijos požiūriu, nei vidaus audito metu, nei išorės patikrinimų ar kitokių veiklos įvertinimų metu.

III SKYRIUS

PASIRINKTOS VATESI VEIKLOS SRITIES, KURIOJE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, IŠSAMUS ĮVERTINIMAS

8. Analizuojant branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo sritį korupcijos prevencijos požiūriu buvo vertinami branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimą reglamentuojantys teisės aktai (Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.8.2-2015 „Branduolinės energetikos objekto modifikacijų kategorijos ir modifikacijų atlikimo tvarkos aprašas“, patvirtinti VATESI viršininko 2011 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 22.3-99 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.8.2-2015 „Branduolinės energetikos objekto modifikacijų kategorijos ir modifikacijų atlikimo tvarkos aprašas“ patvirtinimo“ (toliau – BSR-1.8.2-2015), VATESI vidaus administravimo teisės aktai), jų laikymasis ir branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo procesai (peržiūrint suderinimo dokumentus).

9. Branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo sritis yra įvertinta, atsižvelgiant į Rekomendacijų priedo IV ir V dalyje nurodytus klausimus (nagrinėti tik šiai veiklos sričiai aktualūs klausimai) ir į Rekomendacijų 10.1, 10.2 ir 10.3 papunkčius:

9.1. dėl to, ar įstatymai kiti teisės norminiai aktai valstybės įstaigai suteikia teisę priimti norminius teisės aktus; jei taip, ar įstaiga priėmė vidaus teisės aktus, detalizuojančius norminių teisės aktų priėmimo procedūrą; ar įstaigoje atliekamas norminių teisės aktų projektų poveikio korupcijos mastui vertinimas (Rekomendacijų priedo V dalies 1 punktas):

9.1.1. vadovaujantis Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, VATESI įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis atlieka branduolinės saugos, branduolinės energetikos objektų, Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 1 priede nurodytų branduolinių medžiagų nustatytų kiekių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinės saugos, branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės, taip pat radiacinės saugos vykdant veiklą branduolinės energetikos objektuose valstybinio reglamentavimo ir priežiūros funkcijas. Vadovaujantis Branduolinės saugos įstatymo 11 straipsnio 1 punktu, VATESI kuria ir tobulina branduolinės saugos, radiacinės saugos, branduolinės energetikos objektų, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinės saugos, taip pat branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės valstybinio reglamentavimo ir priežiūros sistemą, tvirtina šias sritis, įskaitant šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytas branduolinės saugos reglamentavimo sritis, reglamentuojančius teisės aktus. Vadovaujantis Branduolinės saugos įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, branduolinės saugos reikalavimų ir branduolinės saugos taisyklių rengimo tvarkos aprašą, taip pat parengtus branduolinės saugos reikalavimus ir branduolinės saugos taisykles tvirtina VATESI viršininkas. Vadovaujantis teisės aktų rengimą reglamentuojančių teisės aktų nustatytais principais, VATESI savarankiškai tvirtinami teisės aktai teikiami išvadoms, pastaboms ir pasiūlymams kitiems suinteresuotiems subjektams ir visos šios išvados, pastabos ir pasiūlymai yra įvertinami, tačiau galutinis sprendimas dėl branduolinės saugos reikalavimų ir branduolinės saugos taisyklių priimamas VATESI viršininko;

9.1.2. dėl branduolinės energetikos objekto modifikacijų (vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo 2 straipsnio 16 dalimi, branduolinės energetikos objekto modifikacija – branduolinės energetikos objekto projekto arba tokio objekto konstrukcijų, sistemų, komponentų arba jų savybių, programinės įrangos, eksploatavimo ribų ir sąlygų, licencijos turėtojo organizacinės

struktūros pakeitimas) įgaliojimai VATESI yra suteikti Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 9 punkte, kur nurodoma, kad VATESI nustato branduolinės energetikos objekto modifikacijų kategorijas ir modifikacijų atlikimo tvarką. Branduolinės energetikos objekto modifikacijų kategorijos ir modifikacijų atlikimo tvarka yra nustatyti BSR-1.8.2-2015;

9.1.3. vadovaudamasi šios išvados 9.1.1 papunktyje nurodytomis nuostatomis, VATESI priima teisės aktus, kuriems atitiktis yra vertinama branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo metu;

9.1.4. VATESI yra priimti vidaus administravimo teisės aktai, detalizuojantys norminių teisės aktų priėmimo procedūrą: Teisės aktų rengimo procedūros aprašas, patvirtintas VATESI viršininko 2014 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 22.3-44 „Dėl Teisės aktų rengimo procedūros aprašo patvirtinimo“ (toliau – Teisės aktų rengimo procedūros aprašas), Terminų straipsnių rengimo ir teikimo Valstybinei lietuvių kalbos komisijai tvarkos aprašas, patvirtintas VATESI viršininko 2013 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. 22.3-30 „Dėl Terminų straipsnių rengimo ir teikimo Valstybinei Lietuvių kalbos komisijai tvarkos aprašo patvirtinimo“, Dokumentų ir įrašų valdymo procedūros aprašas, patvirtintas VATESI viršininko 2016 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 22.3-213 „Dėl Dokumentų ir įrašų valdymo procedūros aprašo patvirtinimo“ (detalizuoja branduolinės saugos reikalavimų ir taisyklių rengimo vidines procedūrinės nuostatas). Teisės aktų rengimą reglamentuoja ne tik šie vidaus administravimo teisės aktai, bet ir Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.1.1-2014 „Branduolinės saugos reikalavimų ir branduolinės saugos taisyklių rengimo tvarkos aprašas“, patvirtinti VATESI viršininko 2009 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. 22.3-58 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.1.1-2014 „Branduolinės saugos reikalavimų ir branduolinės saugos taisyklių rengimo tvarkos aprašas“ patvirtinimo“ (reglamentuoja esminius reikalavimus VATESI viršininko tvirtinamų branduolinės saugos reikalavimų ir taisyklių rengimui), priimtas vadovaujantis Branduolinės saugos įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi. Šiuose teisės aktuose nustatytų procedūrinių nuostatų pažeidimų, galinčių turėti įtakos korupcijos rizikos didėjimui, nenustatyta;

9.1.5. VATESI yra atliekamas norminių teisės aktų projektų poveikio korupcijos mastui vertinimas (kaip nurodyta šios išvados 13 punkte);

9.2. dėl to, ar valstybės įstaigos teisės aktuose numatyti konkretūs sprendimus galintys priimti subjektai, išsamiai ir aiškiai apibrėžta šiuos sprendimus priimančių subjektų kompetencija (Rekomendacijų priedo V dalies 2 punktas):

9.2.1. sprendimai priimami vienasmeniškai (nėra suteikta įgaliojimų sprendimus priimti kolegialiai institucijai);

9.2.2. pagrindinis viešojo administravimo teisės aktas, reglamentuojantis branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo procedūrinius aspektus, yra BSR-1.8.2-2015. BSR-1.8.2-2015 yra nurodyti konkretūs sprendimus priimančys subjektai:

9.2.2.1. VATESI viršininkas priima sprendimą dėl 1 ir 2 kategorijos modifikacijos, 3 kategorijos radiacinės kontrolės sistemos ir komponentų, fizinės saugos sistemų ir komponentų modifikacijos, 4 kategorijos statinių griovimo modifikacijos, įskaitant ir šių kategorijų laikinąsias modifikacijas, saugą pagrindžiančių dokumentų (BSR-1.8.2-2015 40 punktas), nurodytų BSR-1.8.2-2015 38, 43, 47, 50, 54, 67, 70 punktuose, laikinųjų modifikacijų ataskaitinių dokumentų, jei su juo buvo suderinti modifikaciją leidžiantys atlikti saugą pagrindžiantys dokumentai (BSR-1.8.2-2015 28, 30 ir 10 punktai);

9.2.2.2. Priežiūros skyriaus vedėjas priima sprendimą dėl 3 kategorijos modifikacijos, išskyrus radiacinės kontrolės sistemos ir komponentų modifikacijas bei fizinės saugos sistemų ir komponentų modifikacijas, ir 4 kategorijos išmontavimo ir parengiamųjų veiklų modifikacijų, įskaitant ir šių kategorijų laikinąsias modifikacijas, saugą pagrindžiančių dokumentų (BSR-1.8.2-2015 41 punktas), nurodytų BSR-1.8.2-2015 38, 43, 44, 68 punktuose, laikinųjų modifikacijų ataskaitinių dokumentų, jei su juo buvo suderinti modifikaciją leidžiantys atlikti saugą pagrindžiantys dokumentai (BSR-1.8.2-2015 28 ir 30 punktas);

9.2.2.3. BSR-1.8.2-2015 nurodyta VATESI sprendimus priimančių subjektų ir kitų VATESI darbuotojų kompetencija. BSR-1.8.2-2015 9 punkte nurodyti sprendimų priėmimo kriterijai: VATESI viršininkas arba VATESI Priežiūros skyriaus vedėjas priima teigiamą sprendimą dėl 10, 11 ir 12 punktuose nurodytų dokumentų suderinimo, jei dokumentai atitinka teisės aktus, reglamentuojančius BEO saugą ir BEO statybą, branduolinės saugos normatyviniuose techniniuose dokumentuose nustatytus reikalavimus ir faktines aplinkybes;

9.3. dėl to, ar valstybės įstaiga įstatymų ir kitų teisės norminių aktų pagrindu priėmė būtinus teisės aktus, nustatančius ar detalizuojančius leidimų, licencijų, lengvatų, nuolaidų, kitokių papildomų teisių išdavimo ar neišdavimo arba suteikimo ar nesuteikimo, teisinės atsakomybės, kitų teisinio ar ekonominio poveikio priemonių procedūras; ar šiuose teisės aktuose aiškiai ir tiksliai reglamentuojama administracinės procedūros eiga, terminai, nustatyti konkretūs, objektyviai pamatuojami reikalavimai procedūroje dalyvaujantiems asmenims (pavyzdžiui: reikalavimai asmenų teisiniam statusui, asmenų pateikiamiems dokumentams ir kita) (Rekomendacijų priedo IV dalies 1 punktas):

9.3.1. BSR-1.8.2-2015 9 punkte nurodyti sprendimų priėmimo kriterijai: VATESI viršininkas arba VATESI Priežiūros skyriaus vedėjas priima teigiamą sprendimą dėl 10, 11 ir 12 punktuose nurodytų dokumentų suderinimo, jei dokumentai atitinka teisės aktus, reglamentuojančius BEO saugą ir BEO statybą, branduolinės saugos normatyviniuose techniniuose dokumentuose nustatytus reikalavimus ir faktines aplinkybes, BSR-1.8.2-2015 taip pat reglamentuoja reikalavimus modifikacijų saugą pagrindžiantiems dokumentams;

9.3.2. dėl teisinės atsakomybės:

9.3.2.1. branduolinės energetikos objektų modifikacijas atlieka Branduolinės saugos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4 ir 5 punktuose nurodytų licencijų turėtojai, todėl už teisės aktų, susijusių su branduolinės energetikos objektų modifikacijų atlikimu, nesilaikymą, jiems taikomos poveikio priemonės, nurodytos, Branduolinės saugos įstatymo 6 straipsnio 2 ir 3 dalyse, Branduolinės saugos įstatymo 47 straipsnyje, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 127 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 242, 245, 320, 322, 359, 360, 505 straipsniuose;

9.3.2.2. Branduolinės saugos įstatymo 6 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytų poveikio priemonių taikymo procedūra reglamentuota šio straipsnio 4–12 dalyse ir Branduolinės saugos reikalavimuose BSR-1.1.4-2017 „Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos poveikio priemonių taikymo tvarkos aprašas“, patvirtinti Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2011 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 22.3-106 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.1.4-2017 „Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos poveikio priemonių taikymo tvarkos aprašas“ patvirtinimo“ (toliau – BSR-1.1.4-2017), Branduolinės saugos įstatymo 47 straipsnyje nurodytų poveikio priemonių – Branduolinės saugos įstatymo 48 straipsnyje ir BSR-1.1.4-2017, dėl Administracinių nusižengimų kodekse nurodytų poveikio priemonių – šiame kodekse ir BSR-1.1.4-2017;

9.3.2.3. vidinius procedūrinius poveikio priemonių taikymo aspektus ir VATESI darbuotojų pareigas šiame procese reglamentuoja VATESI vidaus administravimo teisės aktas – Poveikio priemonių taikymo procedūros aprašas, patvirtintas VATESI viršininko 2014 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 22.3-79 „Dėl Poveikio priemonių taikymo procedūros aprašo patvirtinimo“ (toliau – Poveikio priemonių taikymo procedūros aprašas);

9.3.3. dėl branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo procedūros eigos, terminų:

9.3.3.1. pagrindinės procedūros reglamentuotos BSR-1.8.2-2015 10–13, 28, 30, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 44¹, 54, 67, 68, 70 punktuose;

9.3.3.2. terminai, per kuriuos priimamas sprendimas dėl dokumentų suderinimo, reglamentuoti BSR-1.8.2-2015 10, 11, 12 punktuose;

9.3.4. reikalavimai branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo procedūroje dalyvaujantiems asmenims, t.y., asmenims, turintiems teisės aktų nustatyta tvarka išduotas Branduolinės saugos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4 ir 5 punkte

nurodytas licencijas, siekiantiems vykdyti modifikacijas, nurodyti BSR-1.8.2-2015 4, 6, 7, 8, 17–21¹, 23–28, 30–38, 42–44¹, 47–50, 52–71 punktuose;

9.4. dėl to, ar valstybės įstaigos teisės aktuose aiškiai ir tiksliai numatyti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus išduodantys ar neišduodantys, teisinę atsakomybę ir kitas teisinio ar ekonominio poveikio priemonės taikantys subjektai (įstaigos padaliniai, valstybės tarnautojai ar darbuotojai), ar išsamiai apibrėžta šių subjektų kompetencija; ar šiems subjektams nesuteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra (Rekomendacijų priedo IV dalies 2 punktas):

9.4.1. teisės aktuose yra nurodyti sprendimus dėl branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo priimančias asmenys (informacija pateikiama šios išvados 9.2.2 papunktyje). Sprendimus priimančių asmenų ir kitų VATESI darbuotojų, dalyvaujančių sprendimų priėmimo procese, kompetencija, teisės ir pareigos numatytos vidaus administravimo teisės akte – Saugą pagrindžiančių dokumentų peržiūros ir įvertinimo procedūros aprašo, patvirtinto VATESI viršininko 2015 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 22.3-25 „Dėl Saugą pagrindžiančių dokumentų peržiūros ir įvertinimo procedūros aprašo patvirtinimo“ (toliau – Saugą pagrindžiančių dokumentų peržiūros ir įvertinimo procedūros aprašas), X skyriuje. Konstatuotina, kad VATESI darbuotojų kompetencija sprendimų priėmimų srityje numatyta konkrečiai ir aiškiai;

9.4.2. įgaliojimai VATESI darbuotojams taikyti poveikio priemonės yra numatyti BSR-1.1.4-2017 5–7 punktuose ir pareigybių aprašymuose, jų kompetencija apibrėžta konkrečiai ir aiškiai;

9.4.3. branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo procese galutinius sprendimus dėl dokumentų derinimo priimančias asmenys yra VATESI viršininkas ir Priežiūros skyriaus vedėjas. Saugą pagrindžiančių dokumentų peržiūros ir įvertinimo procedūros aprašo 289 punkte nurodoma, kad galutinį sprendimą dėl modifikacijos dokumento, vadovaudamiesi BSR-1.8.2-2015, priima VATESI viršininkas arba VATESI Priežiūros skyriaus vedėjas, atsižvelgdami įteikiamas pastabas, ekspertų išvadas, Aprašo 30.1, 30.2 ar 30.5 papunkčiuose nurodytuose įrašuose [saugą pagrindžiančio dokumento peržiūros ir įvertinimo ataskaita, saugą pagrindžiančio dokumento peržiūros ir įvertinimo patirties ataskaita, supaprastinta saugą pagrindžiančio dokumento peržiūros ir įvertinimo ataskaita] pateiktą informaciją, modifikacijos dokumento peržiūros ir įvertinimo eigos ir rezultatų vertinimo ataskaitoje, jei ji buvo rengta, pateiktą informaciją ir kitą informaciją, susijusią su modifikacijos dokumento peržiūra ir įvertinimu. VATESI viršininko atveju negalima teigti, kad suteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra, atsižvelgiant į tai, kad branduolinės energetikos objekto modifikacijų dokumentus nagrinėja kiti VATESI darbuotojai, kurie, po nagrinėjimo, pateikia VATESI viršininkui sprendimo projektą su jį pagrindžiančia informacija, kurią įvertinęs VATESI viršininkas priima galutinį sprendimą. Priežiūros skyriaus vedėjo atveju pastebėtina, kad teisės aktais jam yra pavesta nagrinėti nesudėtingų branduolinės energetikos objektų modifikacijų dokumentus, o dokumentų nagrinėjime taip pat dalyvauja ir kiti padalinio valstybės tarnautojai, todėl manytina, kad negalima teigti, jog yra suteikti per platūs įgaliojimai;

9.5. dėl to, ar valstybės įstaigos teisės aktuose įtvirtinti aiškūs kriterijai, principai, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas išduoti ar neišduoti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus; ar numatyti konkretūs administracinės procedūros sprendimų priėmimo terminai (Rekomendacijų priedo IV dalies 4 punktas):

9.5.1. BSR-1.8.2-2015 9 punkte nurodyti sprendimų priėmimo kriterijai: VATESI viršininkas arba VATESI Priežiūros skyriaus vedėjas priima teigiamą sprendimą dėl 10, 11 ir 12 punktuose nurodytų dokumentų suderinimo, jei dokumentai atitinka teisės aktus, reglamentuojančius BEO saugą ir BEO statybą, branduolinės saugos normatyviniuose techniniuose dokumentuose nustatytus reikalavimus ir faktines aplinkybes;

9.5.2. taip pat Saugą pagrindžiančių dokumentų peržiūros ir įvertinimo procedūros apraše reglamentuojami vidiniai procesai, atliktini prieš sprendimų priėmimą (nurodyta šios išvados 9.4.3 papunktyje);

9.5.3. terminai, per kuriuos priimamas sprendimas dėl dokumentų suderinimo, reglamentuoti BSR-1.8.2-2015 10, 11, 12 punktuose;

9.6. dėl to, ar teisinis reglamentavimas užtikrina veiklos ar atskirų tokios veiklos subjektų santykių skaidrumą; ar teisinis reglamentavimas nesukuria nevienodų (taikant išimtis ar lengvatas kai kuriems tokios veiklos subjektams) ar diskriminuojančių sąlygų tam tikroje srityje veikiantiems subjektams (Rekomendacijų priedo IV dalies 5 punktas):

9.6.1. BSR-1.8.2-2015 yra nustatyti visi branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo reikalavimai ir esminiai procedūriniai aspektai. Šis teisės aktas ir jo pakeitimai skelbiami Teisės aktų registre;

9.6.2. branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo teisinis reglamentavimas nesukuria nevienodų sąlygų, teisės aktuose nėra numatyta lengvatų ar išlygų. Pastebėtina, kad šiuo momentu yra tik vienas VATESI prižiūrimas ūkio subjektas – valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė, kuriam šis teisinis reglamentavimas yra taikomas;

9.7. dėl to, ar valstybės įstaigos teisės aktuose atskirtas sprendimo išduoti ar neišduoti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus priėmimo ir licencijuojamos ar kitokios veiklos priežiūros bei sankcijų taikymo funkcijų įgyvendinimas (Rekomendacijų priedo IV dalies 6 punktas):

9.7.1. galutinį sprendimą dėl branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo priima VATESI viršininkas (šios išvados 9.2.2.1 papunktyje nurodytais atvejais) arba Priežiūros skyriaus vedėjas (šios išvados 9.2.2.2 papunktyje nurodytais atvejais). Galutinius sprendimus dėl poveikio priemonių taikymo visais atvejais priima tik VATESI viršininkas;

9.7.2. atsižvelgiant į tai, kad galutinius sprendimus dėl poveikio priemonių taikymo priima tik VATESI viršininkas, kuris atsako už visų institucijai priskirtų funkcijų įgyvendinimą, manytina, kad nėra galimybės atskirti šių funkcijų įgyvendinimo;

9.8. dėl to, ar valstybės įstaigoje reglamentuota sprendimų išduoti ar neišduoti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus priėmimo proceso vidaus kontrolės (prevencinės, einamosios, paskesnės) procedūros (Rekomendacijų priedo IV dalies 7 punktas):

9.8.1. vidiniai procedūriniai sprendimų dėl branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo procesai yra reglamentuoti Saugą pagrindžiančių dokumentų peržiūros ir įvertinimo procedūros apraše. Šis aprašas, kartu su kitais VATESI integruotos vadybos sistemos dokumentais užtikrina, kad sprendimų projektai po parengimo yra peržiūrimi, taip kontroliuojant jų atitiktį BSR-1.8.2-2015 ir kitiems teisės aktams;

9.8.2. vadovaujantis Saugą pagrindžiančių dokumentų peržiūros ir įvertinimo procedūros aprašo 43¹ punktu, dokumentų (raštų ar įsakymų), susijusių su sprendimo dėl saugą pagrindžiančio dokumento pateikimu ūkio subjektui, projektus turi vizuoti peržiūrintys darbuotojai ir jų tiesioginiai vadovai, o vadovaujantis 43² punktu, 43¹ punkte nustatyta tvarka vizuoti dokumentai turi būti vizuojami VATESI viršininko pavduotojų, kuriems pavaldūs peržiūrinčių darbuotojų tiesioginiai vadovai;

9.8.3. vadovaujantis Saugą pagrindžiančių dokumentų peržiūros ir įvertinimo procedūros aprašo 31 punktu, nagrinėjančio asmens sprendimu taip pat gali būti rengiamos saugą pagrindžiančio dokumento peržiūros ir įvertinimo ataskaitos, o vadovaujantis 31¹ punktu, rengiama supaprastinta saugą pagrindžiančio dokumento peržiūros ir įvertinimo ataskaita;

9.9. dėl to, ar valstybės įstaigoje, išduodant ar neišduodant leidimus, licencijas lengvatas, nuolaidas, suteikiant ar nesuteikiant kitokias papildomas teises, taikomas „vieno langelio“ principas (Rekomendacijų priedo IV dalies 8 punktas):

9.9.1. vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 8 punktu, vieno langelio principas reiškia, kad „asmeniui informacija suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje; prašymą ar skundą nagrinėja ir informaciją iš savo administracijos padalinių, pavaldžių subjektų, prireikus – ir iš kitų viešojo administravimo subjektų gauna pats prašymą ar skundą nagrinėjantis ir administracinį

sprendimą priimantis viešojo administravimo subjektas, neįpareigodamas tai atlikti prašymą ar skundą padavusį asmenį“;

9.9.2. tokių atvejų, kad būtų buvę reikalinga branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo procese gauti informaciją iš kitų institucijų, tačiau buvo kreiptasi ne tiesiai į jas, o į ūkio subjektą, nebuvo;

9.10. dėl to, ar valstybės įstaigoje, išduodant ar neišduodant leidimus, licencijas lengvatas, nuolaidas, suteikiant ar nesuteikiant kitokias papildomas teises, naudojamos informacinės technologijos (diegiama ar įdiegta e. valdžios sistema) (Rekomendacijų priedo IV dalies 9 punktas):

9.10.1. šiuo momentu yra tik vienas VATESI prižiūrimas ūkio subjektas – valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė, kuriam šis teisinis reglamentavimas yra taikomas, ir jis šiuo metu branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančius dokumentus renkasi teikti VATESI elektroniniu paštu tiesiogiai;

9.10.2. informacija apie paslaugą yra paskelbta <https://www.lietuva.gov.lt/lt/branduolines-energetikos-sauga-pagrindzianciu-dokumentu-perziura-ir-ivertinimas-77;6984.html>;

9.11. dėl to, ar valstybės įstaigos teisės aktuose numatyta subjektų, išduodančių leidimus, licencijas ir kitus dokumentus, veiklos ir priimtų sprendimų apskundimo tvarka; ar buvo gauta asmenų skundų, pranešimų, kitokio pobūdžio informacijos dėl leidimus, licencijas ir kitus dokumentus išduodančių arba suteikiančių subjektų veiklos ar priimtų sprendimų teisėtumo, pagrįstumo; ar buvo atliekamas tokios informacijos tyrimas (Rekomendacijų priedo IV dalies 10 punktas):

9.11.1. VATESI viešojo administravimo teisės aktuose nėra numatyta specifinė sprendimų apskundimo tvarka, t.y., sprendimai dėl branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo būtų skundžiami Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui pasirinktinai;

9.11.2. VATESI individualiuose teisės aktuose (sprendimuose dėl modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo) apskundimo tvarka nebuvo nurodyta. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalimi, individualiame administraciniame akte turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos ir nurodyta akto apskundimo tvarka. Pažymėtina, kad administracinių teismų praktikoje sprendimo apskundimo tvarkos nenurodymas nėra laikomas esminiu pažeidimu, lemiančiu sprendimo panaikinimą, tačiau tuo atveju, jei asmuo, siekiantis skųsti sprendimą, pavėluoja pateikti skundą, dėl šios procedūrinės klaidos skundo pateikimo terminas yra atnaujinamas ir byla, kuri kitu atveju (nurodžius apskundimo tvarką), nebūtų nagrinėjama, yra priimama nagrinėti. Atsižvelgiant į tai, kad apskundimo tvarka skelbiama VATESI tinklapyje bei tai, kad šie sprendimai yra teigiami, padarytas įstatymo formalus pažeidimas vertintinas kaip neturintis tiesioginės įtakos atsparumui korupcijai, tačiau manytina, kad formuojama praktika gali nulemti atvejus, kai ir neigiamo sprendimo atveju ji nebus nurodyta (tokia situacija ir buvo susidariusi dėl keleto neigiamų sprendimų, nurodytų šios išvados 9.13.2.3 papunktyje). Atsižvelgiant į tai, svarstyta apie reikalingumą priminti darbuotojams jų pareigas šioje srityje;

9.11.3. skundų, pranešimų, kitokio pobūdžio informacijos dėl modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimo subjektų veiklos ar priimtų sprendimų teisėtumo, pagrįstumo nebuvo gauta;

9.12. dėl to, ar valstybės teisės aktai periodiškai peržiūrimi; ar vykdomas nustatytų teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymas (Rekomendacijų priedo IV dalies 11 punktas):

9.12.1. VATESI viešojo administravimo teisės aktai, reglamentuojantys branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimą, yra periodiškai peržiūrimi vadovaujantis Teisės aktų rengimo procedūros aprašo 39 punktu, kur numatyta, kad „Pirmoji teisės akto peržiūra turi būti atliekama ne vėliau kaip po 2 metų nuo teisės akto

patvirtinimo datos. Vėlesnė peržiūra atliekama ne vėliau kaip kas 5 metus terminą pradedant skaičiuoti nuo pirmosios peržiūros“. Pavyzdžiui, BSR-1.8.2-2015 po patvirtinimo 2011-10-07 buvo keistas 2015-03-23, 2016-01-29, 2017-10-05, 2019-01-23;

9.12.2. VATESI vidaus administravimo teisės aktai, reglamentuojantys su branduolinės energetikos objektų modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų derinimu susijusius aspektus, yra periodiškai peržiūrimi kaip integruotos vadybos sistemos dalis. Pavyzdžiui, Saugą pagrindžiančių dokumentų peržiūros ir įvertinimo procedūros aprašas buvo patvirtintas 2015-01-27 ir jis buvo pakeistas 2017-07-03, 2018-02-23, 2019-01-11, 2019-09-12;

9.13. dėl to, ar pasirinktoje veiklos srityje yra laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų, ar priimti visi teisės aktai būtini įstatymų ir įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų įgyvendinimui (Rekomendacijų 10.1 papunktis):

9.13.1. yra priimtas teisės aktas dėl modifikacijų, kurį įgalioja priimti įstatymas (Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 9 punktą) – BSR-1.8.2-2015;

9.13.2. dėl to, ar yra laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų pastebėtina, kad nustatyta neatitikčių Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 daliai:

9.13.2.1. Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės (licencijos ar leidimo galiojimo panaikinimas, laikinas uždraudimas verstis tam tikra veikla ar teikti paslaugas, bauda ir kt.) turi būti motyvuotos, o 2 dalyje nurodoma, kad individualiame administraciniame akte turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos ir nurodyta akto apskundimo tvarka;

9.13.2.2. teismų praktikoje suformuluotos tokie šių nuostatų taikymo principai (pateikta tik keletas iš esamų pavyzdžių):

9.13.2.2.1. Administracinė byla Nr. A-573-822/2018, Lietuvos Vyriausiasis administracinis teismas: „Prašomas panaikinti Sprendimas yra individualus teisės aktas, todėl jam taikomi ir bendrieji individualaus administracinio sprendimo (viešojo administravimo) reikalavimai. Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Pagal to paties straipsnio 2 dalį, individualiame administraciniame akte turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos ir nurodyta akto apskundimo tvarka. Pažymėtina, kad Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi iš esmės yra siekiama užtikrinti, jog asmeniui, dėl kurio yra priimtas atitinkamas individualus administracinis aktas, būtų žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, motyvai, tuo atveju, kai nėra pagrindo atitinkamą individualų administracinį aktą pripažinti visiškai nemotyvuotu, kiekvienu konkrečiu atveju, sprenddamas dėl tokio akto atitikties pastarosios įstatymo nuostatos reikalavimams, teismas privalo ad hoc (lot. esant konkrečiai situacijai, tik šiuo atveju) įvertinti, ar nustatyti turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti atitinkamų visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galbūt) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą. Šis vertinimas turi būti atliekamas individualaus administracinio akto adresato požiūriu, t. y. būtent to, kuris turi teisę žinoti ir suprasti, dėl kokios priežasties ir kuo remiantis priimtas konkretus sprendimas, be kita ko, atsižvelgiant ir į pastarajam asmeniui žinomas aplinkybes, lėmusias minėtą sprendimą.“;

9.13.2.2.2. Administracinė byla Nr. eI-3076-342/2018, Regionų apygardos administracinis teismas: „Nagrinėjamos bylos kontekste itin reikšmingas įstatymo viršenybės (teisėtumo) principas, reiškiantis, jog viešojo administravimo subjekto veikla turi remtis įstatymu ir atitikti jo reikalavimus, o atlikdamas administracinius veiksmus, susijusius su asmenų teisėmis ir laisvėmis, šis subjektas negali peržengti jam įstatymų suteiktos kompetencijos ribų. Valdžios institucijos įgyvendindamos joms suteiktas teises turi griežtai veikti pagal kompetencines teisės normas, jų neviršydamos, išimtinai tarnaudamos žmogui (Konstitucijos 5 str. 3 dalis), pirmenybę teikdamos asmens teisių apsaugai. To reikalauja Konstitucinis įstatymo viršenybės principas, draudžiantis

viešojo administravimo subjektams viršyti savo įgaliojimus, t. y. veikti ultra vires (liet. virš jėgų, t. y. už įgalinimų ribų), o kiekvieną administracinį sprendimą įpareigoja priimti laikantis įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytos tvarkos. Viešojo administravimo subjektas, priėmęs negatyvias pasekmes sukeltą sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiesioginiais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą (žr. pvz., LVAT 2007-10-05 nutartį administracinėje byloje Nr. A5-990/2007, 2014-03-28 nutartį administracinėje byloje Nr. A858-111/2014 ir kt.). Byloje ginčijami sprendimai nepagrįsti teisės normomis ir faktinėmis aplinkybėmis, todėl nėra aišku, kuo vadovaudamiesi VSDFV ir jos teritorinis skyrius priėmė tokius sprendimus, t. y. ginčijamuose sprendimuose nėra pagrįsta, kodėl pareiškėjo pajamos pagal autorines sutartis nelaikomos pajamomis, atitinkančiomis darbo santykius. Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu, teisėjų kolegija konstatuoja, jog byloje ginčijami sprendimai neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje individualiems administraciniams aktams keliamų reikalavimų, yra nepagrįsti teisės normomis ir faktinėmis aplinkybėmis, todėl naikintini.“;

9.13.2.3. peržiūrint susirašinęją dėl modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų nustatyta, kad 4 raštais dėl modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų (3 iš jų dėl to paties dokumentų paketo derinimų – 2019-01-02 raštas Nr. (12.5-41)22.1-2, 2019-04-23 raštas Nr. (12.5-41)22.1-296, 2019-06-04 raštas Nr. (12.5-41)22.1-405) ir 2019-08-26 raštas Nr. (11.22-31)22.1-595) buvo priimti sprendimai, tačiau:

9.13.2.3.1. sprendimai neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalies reikalavimų (individualiame administraciniame akte turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos ir nurodyta akto apskundimo tvarka):

9.13.2.3.1.1. sprendimai nėra įforminti kaip neigiami sprendimai, juose nėra nurodytas pats sprendimas (nurodoma, kad VATESI išnagrinėjo pateiktus dokumentus ir teikia pastabas, nors BSR-1.8.2-2015 numato tik vieną sprendimo rūšį – sprendimą suderinti dokumentus arba jų nesuderinti), nors savo esme tai yra neigiami sprendimai. Vadovaujantis turinio pirmenybės prieš formą principu, konstatuotina, kad pats neatitinkantis BSR-1.8.2-2015 nuostatų sprendimo suformulavimas negali būti laikomas esminiu pažeidimu ar pažeidimu, kuris galėtų sudaryti sąlygas korupcijai, tačiau neatitinka Viešojo administravimo įstatyme numatyto išsamumo principo. Konkrečiu nagrinėtinu atveju, atsižvelgiant į tai, kad ūkio subjektas pateikė patikslintus dokumentus pakartotinai, manytina, kad sprendimo pobūdis buvo aiškus;

9.13.2.3.1.2. sprendimuose nėra nurodyta apskundimo tvarka;

9.13.2.3.2. sprendimai neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies reikalavimo (individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis), nes nei raštuose (sprendimuose) nėra nurodytas jų teisinis pagrindas ir prie jų pridėdamuose dokumentuose („pastabose“) ne prie visų pastabų yra nurodytas pastabų teisinis pagrindas (nors sprendimas ir pagrindžiamas faktiniais argumentais);

9.13.2.4. atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šios išvados 9.13.2.3 papunktyje, konstatuotina, kad vidinė kontrolė ne visais atvejais užtikrina, kad sprendimai atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimus;

9.14. dėl to, ar nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, t. y. ar juose įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimo priėmimo terminai, sprendimus priimančiosios subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai, atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos, nustatyta sprendimų apskundimo tvarka ir kt., ar ši nustatyta tvarka pakankama, ar ji nesuteikia per daug įgaliojimų įstaigos valstybės tarnautojams ar jiems prilygintiems asmenims veikti savo nuožiūra, ar joje nėra perteklinių reikalavimų (Rekomendacijų 10.2 papunktis):

9.14.1. atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šios išvados 9.2, 9.4, 9.5 papunkčiuose, sprendimų priėmimo tvarka yra iš esmės skaidri, nes yra nustatyti sprendimų priėmimo kriterijai;

9.14.2. tačiau įvertintus BSR-1.8.2-2015 nuostatas nustatytas atvejis, kuris vertintinas kaip aiškumo trūkumas – nustatytas prieštaravimas tarp dviejų BSR-1.8.2-2015 nuostatų: BSR-1.8.2-2015 30 punkte nurodoma, kad „Po laikinosios modifikacijos įgyvendinimo licencijos turėtojas turi

pateikti VATESI viršininkui arba VATESI Priežiūros skyriaus vedėjui, atsižvelgiant į tai, su kuo buvo suderinti laikinųjų modifikacijų atlikimo saugos pagrindimo dokumentai, informacijai laikinosios modifikacijos įgyvendinimo ataskaitinius dokumentus.“ BSR-1.8.2-2015 10 punkte nurodoma, kad „Modifikacijų įgyvendinimo dokumentai ([...] 4 kategorijos modifikacijos įgyvendinimo ataskaitiniai dokumentai, nurodyti Reikalavimų 30, 67 ir 68 punktuose) peržiūrimi ir įvertinami VATESI ir, atsižvelgiant į tai, su kuo, vadovaujantis šias Reikalavimais, derinami modifikacijų įgyvendinimo dokumentai, VATESI viršininkas arba VATESI Priežiūros skyriaus vedėjas priima sprendimą dėl šių dokumentų derinimo Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka ir terminais.“ Šis prieštaravimas gali nulemti atvejus, kai bus skirtingai traktuojama, ar būtina pateikti dokumentus suderinti, ar informacijai. Kai dokumentai teikiamai derinti, ūkio subjektas negali pabaigti modifikacijos, kol nėra suderinti ataskaitiniai dokumentai. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, siekiant išvengti skirtingo traktavimo, būtina pašalinti prieštaravimą tarp nuostatų;

9.15. dėl to, ar yra įtvirtinti valstybės ar savivaldybės įstaigos vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo pagrindai, ar veiksmingai funkcionuoja vidaus kontrolės sistema (Rekomendacijų 10.3 papunktis):

9.15.1. atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šios išvados 9.8 ir 9.12 papunkčiuose, konstatuotina, kad yra įtvirtinta vidaus kontrolės sistema;

9.15.2. kadangi nebuvo nustatyta esminių vidaus kontrolės procedūrinių pažeidimų, manytina, kad sistema funkcionuoja tinkamai.

IV SKYRIUS

PASIRINKTOJE VATESI VEIKLOS SRITYJE, KURIOJE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI IR PRIEMONĖS KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAMS VALDYTI ARBA PAŠALINTI

10. Viešojo administravimo teisės aktų rengimo veiklos srityje nustatyti šie korupcijos rizikos veiksniai:

10.1. nustatytas prieštaravimas tarp dviejų BSR-1.8.2-2015 nuostatų: BSR-1.8.2-2015 30 punkte nurodoma, kad „Po laikinosios modifikacijos įgyvendinimo licencijos turėtojas turi pateikti VATESI viršininkui arba VATESI Priežiūros skyriaus vedėjui, atsižvelgiant į tai, su kuo buvo suderintas laikinųjų modifikacijų atlikimo saugos pagrindimo dokumentai, informacijai laikinosios modifikacijos įgyvendinimo ataskaitinius dokumentus.“ BSR-1.8.2-2015 10 punkte nurodoma, kad „Modifikacijų įgyvendinimo dokumentai ([...] 4 kategorijos modifikacijos įgyvendinimo ataskaitiniai dokumentai, nurodyti Reikalavimų 30, 67 ir 68 punktuose) peržiūrimi ir įvertinami VATESI ir, atsižvelgiant į tai, su kuo, vadovaujantis šias Reikalavimais, derinami modifikacijų įgyvendinimo dokumentai, VATESI viršininkas arba VATESI Priežiūros skyriaus vedėjas priima sprendimą dėl šių dokumentų derinimo Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka ir terminais.“ Šis prieštaravimas gali nulemti atvejus, kai bus skirtingai traktuojama, ar būtina pateikti dokumentus suderinti, ar informacijai. Kai dokumentai teikiamai derinti, ūkio subjektas negali pabaigti modifikacijos, kol nėra suderinti ataskaitiniai dokumentai. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, siekiant išvengti skirtingo traktavimo, būtina pašalinti prieštaravimą tarp nuostatų;

10.2. ne visi sprendimai dėl branduolinės energetikos objekto modifikacijų saugą pagrindžiančių dokumentų atitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimus. Siūlytina stiprinti sprendimų priėmimo kontrolę, siekiant stiprinti atsparumą korupcijai.

V SKYRIUS

INFORMACIJA APIE LIETUVOS RESPUBLIKOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS ĮSTATYME NURODYTŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONIŲ, NURODYTŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS ĮSTATYMO 5 STRAIPSNYJE, ĮGYVENDINIMĄ

11. Dėl Korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnio 1 punkte nurodytos priemonės – korupcijos rizikos analizė atliekama vadovaujantis šiuo įstatymu ir jį įgyvendinančiais teisės aktais. Motyvuotose išvadose dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo, nurodytos priemonės yra įgyvendinamos:

11.1. 2017 m. Motyvuotoje išvadoje dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo (toliau – 2017 m. motyvuota išvada), buvo nurodyta, kad viešojo administravimo teisės aktų rengimo veiklos srityje nustatyti šie korupcijos rizikos veiksniai: 1) „nėra priimta keleto įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kuriuos buvo pavesta priimti. Siūlytina Branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų rengimo ir peržiūros 2015–2019 m. programoje (tobulinant šią programą 2018 m. I ketvirtį) suplanuoti visų reikiamų parengti teisės aktų parengimo datas. Pažymėtina, kad tikslinga prieš tai įvertinti, ar tokių teisės aktų parengimas tikrai yra reikalingas atsižvelgiant į numatomus branduolinės energetikos programos Lietuvoje pokyčius, o nustačius, kad jis nėra reikalingas, suplanuoti nuostatų, įpareigojančių priimti atitinkamus teisės aktus, pripažinimą netekusiomis galios“; 2) „viešojo administravimo teisės aktuose ne dėl visų VATESI administracinių sprendimų yra nurodyti jų priėmimo kriterijai. Pastebėtina, daugeliu atvejų reikalavimai derinamiems dokumentams ar veiksams yra nustatyti, tačiau nėra nurodyta, ar tik reikalavimais dokumentams, ar dar ir papildomais kriterijais būtų grindžiamas sprendimas dėl suderinimo, todėl konstatuotina, kad formaliai sprendimo kriterijai nėra aiškiai suformuluoti. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos 2016–2020 metų kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių plane, patvirtintame VATESI viršininko 2016 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 22.3-58 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos korupcijos tikimybės nustatymo išvados patvirtinimo“, yra numatyta priemonė – naujuose ir keičiamuose VATESI teisės aktuose, reglamentuojančiuose sprendimų, susijusių su administracinėmis paslaugomis, priėmimą, nurodyti tokių sprendimų priėmimo kriterijus ir ši priemonė yra vykdoma, nes naujuose VATESI parengtuose teisės aktuose visais atvejais sprendimų priėmimo kriterijai yra nurodomi, sprendimų priėmimo kriterijų daugiausiai nėra numatyta anksčiau nei 2014 metais priimtuose ar iki 2014 metų keistuose teisės aktuose. Būtina sprendimų priėmimo kriterijus nurodyti ir anksčiau priimtuose teisės aktuose, todėl siūlytina sprendimų priėmimo kriterijų aiškų nustatymą dėl visų VATESI priimamų administracinių sprendimų nustatyti kaip vieną iš branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų rengimo poreikių Branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų rengimo ir peržiūros 2015–2019 m. programoje (tobulinant šią programą 2018 m. I ketvirtį) ir šioje programoje numatyti, kada bus parengti anksčiau priimtų teisės aktų pakeitimai siekiant, kad būtų sureglamentuoti sprendimų priėmimo kriterijai. Pastebėtina, kad prieš tai tikslinga įvertinti, ar visi administraciniai sprendimai dėl suderinimo yra reikalingi, o nustačius, kad jie yra nereikalingi, suplanuoti tokių nuostatų pripažinimą netekusiomis galios, atsižvelgiant į tai, kad dalis anksčiau nei 2014 m. priimtų teisės aktų ir atitinkamai juose numatytų sprendimų yra dėl veiklų, kurios nebėra arba nebebus vykdomos atsižvelgiant į branduolinės energetikos programos Lietuvoje pokyčius.“ 2017 m. motyvuotoje išvadoje nurodyti pirminiai siūlymai yra įvykdyti – priemonės yra įrašytos į Branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų rengimo ir peržiūros 2015–2019 m. programą ir Branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų rengimo ir peržiūros 2018 ir 2019 metų metinius planus (skelbiami viešai www.vatesi.lt, Teisinė informacija). Pagal šią programą ir planus teisės aktų projektai yra rengiami (dalis – jau parengta ir patvirtinta).

11.2. 2018 m. Motyvuotoje išvadoje dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo (toliau – 2018 m. motyvuota išvada), buvo pateikti šie siūlymai, kurie yra įgyvendinti:

11.2.1. įtraukti į VATESI vidaus administravimo teisės aktus viešųjų pirkimų komisijos sudėties atnaujinimo taisykles (įgyvendinta VATESI viršininko 2019 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. 22.3-239 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2010 m. lapkričio 17 d. įsakymo Nr. 22.3-87 „Dėl VATESI viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento tvirtino“ pakeitimo“);

11.2.2. atsižvelgiant į tai, kad viešųjų pirkimų komisijoje nurodytas VATESI nebedirbantis asmuo bei asmuo, kuris šios išvados rengimo metu dirba, bet yra pasikeitęs pavardę, nors dėl šių faktinių aplinkybių prielaidų korupcinei veiklai yra mažai, siekiant teisinio aiškumo, siūlytina atnaujinti viešųjų pirkimų komisijos sudarymo įsakymą (įgyvendinta VATESI viršininko 2018 m. lapkričio 8 d. įsakymu Nr. 22.3-272 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2013 m. rugsėjo 19 d. įsakymo Nr. 22.3-81 Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viešojo pirkimo komisijos sudarymo“ pakeitimo“);

11.2.3. Pirkimų valdymo procedūros apraše, patvirtintame VATESI viršininko 2014 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. 22.3-132 „Dėl Pirkimų valdymo procedūros aprašo patvirtinimo“, kaip vienas iš viešųjų pirkimų vykdymo kontrolę atliekantis subjektas, yra nurodytas Finansų ir apskaitos skyriaus vedėjas, kas neatitinka šios išvados rengimo metu VATESI buvusios struktūros, todėl rekomenduotina pakeisti šį aprašą nurodant korektišką pareigybę (įgyvendinta VATESI viršininko 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 22.3-315 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2014 m. liepos 25 d. įsakymo Nr. 22.3-132 „Dėl Pirkimų valdymo procedūros aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“).

12. Dėl Korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnio 2 punkte nurodytos priemonės – korupcijos prevencijai vykdyti priimta Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos 2016–2020 metų kovos su korupcija programa ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos 2016–2020 metų kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių planas, patvirtinti VATESI viršininko 2016 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 22.3-58 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos korupcijos tikimybės nustatymo išvados patvirtinimo“, kurie yra nuosekliai vykdomi. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos 2016–2020 metų kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių plane nurodytos priemonės, kurių terminas nepasibaigęs, yra vykdomos, kitos priemonės yra įvykdytos. Informacija apie Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos 2016–2020 metų kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių plane nurodytų priemonių vykdymą yra skelbiama VATESI interneto svetainėje (www.vatesi.lt skiltyje Korupcijos prevencija).

13. Dėl Korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnio 3 punkte nurodytos priemonės – VATESI teisės aktų antikorporacinis vertinimas yra reglamentuotas VATESI vidaus administravimo teisės aktuose ir yra vykdomas. Vadovaujantis Teisės aktų rengimo procedūros aprašo, patvirtinto VATESI viršininko 2014 m. vasario 28 d. Nr. 22.3-44 „Dėl Teisės aktų rengimo procedūros aprašo patvirtinimo“, 61 punktu, antikorporacinį teisės aktų projektų vertinimą atlieka Administravimo departamento Teisės ir personalo skyriaus vedėjas, o Administravimo departamento Teisės ir personalo skyriaus vedėjo rengiamų teisės aktų, kuriuose numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su Korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytomis sritimis, projektų antikorporacinį vertinimą atlieka Administravimo departamento direktorius. Teisės aktų projektų antikorporacinio vertinimo pažymos yra rengiamos ir skelbiamos kartu su teisės aktų projektais Teisės aktų informacinėje sistemoje. 2017 m. vykdyto Korupcijos rizikos valdymo vertinimo vidaus audito metu rekomendacijų dėl norminių teisės aktų projektų poveikio korupcijos mastui vertinimo nepateikta atsižvelgiant į tai, kad trūkumų nenustatyta.

14. Dėl Korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnio 4 punkte nurodytos priemonės – informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje ar įmonėje, arba apie asmenį, kurį į pareigas Europos Sąjungos ar tarptautinėse institucijose teikia Lietuvos Respublika, pateikimas VATESI reglamentuotas Personalo ir žinių vadybos aprašo, patvirtinto VATESI viršininko 2014 m. birželio 2 d. įsakymu „Dėl Personalo ir žinių vadybos aprašo patvirtinimo“, 78¹–78³ punktuose, kuriuose įtvirtinta: „78¹. Vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio 6 dalimi, prieš skiriant į Administravimo departamento

direktoriaus, Saugos analizės skyriaus vedėjo, Sistemų ir komponentų skyriaus vedėjo, Eksploatavimo patirties analizės skyriaus vedėjo, Priežiūros skyriaus vedėjo, Eksploatavimo nutraukimo skyriaus vedėjo, Transportavimo ir radiacinės saugos skyriaus vedėjo, Radioaktyviųjų atliekų skyriaus vedėjo, Branduolinių medžiagų kontrolės ir fizinės saugos skyriaus vedėjo, Finansų ir apskaitos skyriaus vedėjo, Projektų valdymo skyriaus vedėjo, Vidaus audito skyriaus vedėjo, Visuomenės informavimo skyriaus vedėjo pareigas, papildomai – prieš skiriant į Administravimo departamento Teisės ir personalo skyriaus vedėjo, Administravimo departamento Informacinių technologijų skyriaus vedėjo ir Administravimo departamento Turto valdymo ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėjo pareigas, konkursą ar atranką laimėjusius asmenis (įskaitant perkėlimą tarnybinio kaitumo būdu), privaloma kreiptis į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą (toliau – Specialiųjų tyrimų tarnyba) dėl informacijos, nurodytos Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje, pateikimo siekiant įvertinti asmens patikimumą ir mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę. Dėl tokios informacijos pateikimo taip pat galima kreiptis ir kilus abejonių dėl asmens, jau einančio šias pareigas, tinkamumo pareigoms Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio 10 dalyje nurodyta tvarka. 78². Rašytinius prašymus, kurių forma patvirtinta Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2013 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. 2-36 „Dėl prašymų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informaciją apie asmenį pagal Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymą formų patvirtinimo“, Specialiųjų tyrimų tarnybai parengia AD TPS vyriausiasis specialistas. Į 78¹ punkte nurodytas pareigas asmuo gali būti paskirtas tik gavus ir įvertinus informaciją iš Specialiųjų tyrimų tarnybos. 78³. VATESI viršininkui įvertinus Specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktos informacijos visumą ir priėmus sprendimą neskirti asmens į pareigas, AD TPS vyriausiasis specialistas privalo per 3 darbo dienas asmenį su pateikta informacija supažindinti pasirašytinai, išskyrus tą jos dalį, kurioje yra išlaptinta informacija. Mažareikšmiai, atsitiktiniai faktai ar aplinkybės negali būti pagrindas priimant sprendimą neskirti asmens į pareigas.“

15. Dėl Korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnio 5 punkte nurodytos korupcijos prevencijos priemonės – Valstybės tarnybos valdymo informacinėje sistemoje skelbiama apie tarnybinės komandiruotes. VATESI nėra buvę atvejų, sudariusių pagrindą teikti kitą informaciją valstybės tarnautojų ir juridinių asmenų registrams, tačiau pažymėtina, kad informacija būtų teikiama vadovaujantis tokių registrų nuostatais.

16. Dėl Korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnio 6–9 punktuose nurodytų priemonių – informacija apie korupcijos prevenciją, vykdomą VATESI, pateikiama VATESI interneto svetainėje (www.vatesi.lt skiltyje Korupcijos prevencija). Taip pat VATESI interneto svetainėje yra reklamjuostė su nuoroda į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos tinklapį, kur pateikiama informacija, kaip pranešti apie korupciją.
